

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 682/2016-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených [REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 40, čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia čl. 12 a čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 604/2014 z 25. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka 1“) a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka 2“; spolu ďalej len „sťažovateľky“), doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 17. októbra 2015 a 22. februára 2016, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 40, čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia čl. 12 a čl. 13 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 604/2014 z 25. februára 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Komárno (ďalej len „okresný súd“) na pojednávaní 21. júna 2014 rozsudkom č. k. 10 C 14/2000-720 rozhodol, že konkrétne nehnuteľnosti netvoría vlastníctvo sťažovateľky 1. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 1 ako žalovaná v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Proti napadnutému rozsudku podala sťažovateľka 1 dovolanie (ktorého kópiu priložila v prílohe sťažnosti), v ktorom namieta vecné a právne vady rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj odňatie práva, ktoré jej ako účastníčke prináleží a na ktoré poukazovala už v podanom odvolaní proti prvoinštančnému rozsudku. V dovolaní sťažovateľka 1 namieta tiež absenciu odpovede na špecifické argumenty, ktoré vzniesla v podanom odvolaní, čo je podľa jej názoru v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva porušením práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka 1 aj vo svojej sťažnosti proti napadnutému rozsudku uvádza, že nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku je vo svojej podstate porušením jej základného práva ako účastníčky súdneho konania (žalovanej) na spravodlivý proces, ktoré zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúce ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, procesné predpisy (Občiansky súdny poriadok) a judikatúra.

3.1 V časti napadnutého rozsudku, ktorá sa zaoberá námietkou sťažovateľky 1 na odňatie práva účastníka konať pred súdom (prerokovanie veci prvostupňovým súdom v jej neprítomnosti) tak odvolací súd, ako aj prvoinštančný súd zasiahli podľa sťažovateľiek nielen do práv sťažovateľky 1 ako účastníčky konania, ale aj do základných práv sťažovateľky 2 tým, že napriek existujúcemu a lekárske potvrdenému zhoršeniu zdravotného stavu a napriek predloženiu dokladu o práceneschopnosti súd sťažovateľke 2 priamo či nepriamo ukladá ako právnej zástupkyňi povinnosť zúčastniť sa prerokovania

veci pred súdom pod sankciou odňatia práva byť účastný na prerokovaní veci pred súdom. Na uvedené sťažovateľka 1 poukazuje aj vo svojom dovolaní (s. 7 až 10).

4. Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„Krajský súd v Nitre rozhodnutím sp.zn. 6Co/604/2014 z 25.2.2015 a v konaní predchádzajúcom rozhodnutiu porušil základné práva sťažovateľky [REDAKOVANÉ] - právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle jeho dodatkových protokolov, v spojení s článkom 46 a 48 Ústavy Slovenskej republiky, právo na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky, rovnosť v dôstojnosti aj v právach a neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nezrušiteľnosť základných práv, bez diskriminácie, zákaz ujmy na právach preto, že uplatňuje svoje základné práva a slobody, podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ukladanie povinností iba zákonom, na základe zákona a v jeho medziach, pri rešpektovaní základných práv, podľa čl. 13 Ústavy SR, právo vlastníť majetok, právo na rovnakú zákonnú ochranu vlastníckeho práva, s obmedzením alebo vyvlastnením len v nevyhnutnej miere, vo verejnom záujme, na základe zákona a za náhradu, podľa čl. 20 Ústavy SR, práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 Ústavy SR,

a právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] - na rovnosť v dôstojnosti aj v právach a neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nezrušiteľnosť základných práv, bez diskriminácie, zákaz ujmy na právach preto, že uplatňuje svoje základné práva a slobody, podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ukladanie povinností iba zákonom, na základe zákona a v jeho medziach, pri rešpektovaní základných práv, podľa čl. 13 Ústavy SR, právo na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy SR.

Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 6 Co/604/2014 z 25.2.2015, a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] (...) priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 30000 EUR, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu

Priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet jej advokátky do jedného mesiaca po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Pretože rovnakými vadami ako zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu trpí aj rozhodnutie Okresného súdu Komárno sp.zn. 10C/14/2000 zo dňa 21.7.2014, Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje aj toto rozhodnutie.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

6. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľiek alebo citovania právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napadnutom rozsudku ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

6.1 Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

6.2 Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

6.3 Na základe vyjadrení sťažovateľiek a z priložených listinných dôkazov k sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľky podali prostredníctvom okresného súdu proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie zo 17. apríla 2015. O podanom dovolaní je oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

6.4 V zmysle už popísaných konklúzií možno uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľkám účinný právny prostriedok ochrany ich základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľky využili (t. j. podali dovolanie). Inak povedané, v tejto chvíli sa sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľiek.

6.5 Posudzujúc sťažnosť sťažovateľiek, ústavný súd uzatvára, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný

súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

6.6 Reflektujúc takto pertraktované závery, ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

6.7 Ako addendum ústavný súd zdôrazňuje právny názor, ktorý opakovane vo svojej judikatúre vyslovil (akcentujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53, 54) a podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľkám lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) krajského súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2016